

Előfizetési árak:
Egész évre . . . 5 frt — kr.
Fél évre . . . 2 frt 50 kr.
Negyed évre 1 frt 25 kr.

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI ÉS VEGYESTARTALMU HETILAP.

Hirdetési árak:
Egy négyhasábos petitsor
ára bélyegen kívül 8 kr.
Többszöri közlésnél árked-
vezmény.

Az országos kath. nagygyűlésről.

Az újságok szerte vitték hírét, le-
folyását a jan. 16-án Budapesten tartott
első magyar kath. nagygyűlésnek; de
teljes fogalma csak annak lehet róla,
aki szentantúja, részese volt. Az égből
közébe vetett darabja az idealizmusnak
volt ez a nagygyűlés, én annak nevezem,
mert a mai emberek között ilyesmit még
nem láttam. Nem látott ilyet ez a szá-
zad se, a múlt századok sem Magyaror-
szágban, mert ahhoz a mai feldúlt vallási
viszonyok, az ősi kath. vallásnak kin-
padra húzása kellett keretül. Csak így
születhetett meg a lefolyt kath. nagygyű-
lés, melyen a nemzet kath. fiai az
ország összes részeiből tömegtelen számban
összegyűltek keresztényítékekkel avat-
ták önmagukat. Oltárt raktak össze szí-
veikből, érzelmeikből tüzet gyújtottak azon,
amilyen Ábel oltárának a tüze volt s ezt
az oltárt körülállva, a nagyúr és a kunyhó
lakója, az ész-arisztokrácia és az egy-
szerű hívő, mind egyképpen katolikus,
szent esküvel fogadta: rabok többé nem
leszünk!

Festő talán jobban vethetné vászonra
e nagygyűlés jeleneteit, mint ahogy a
toll embere azokat betűkben megörökí-
teni képes, mert azt látni kellett s vé-
gig érezni összes benyomásait. A Rákó-
son a vész idején összegyűlekezett nem-
zet, midőn még egy volt vallásban s
nemzeti érdeket, nyújtott ilyen ké-
peket; akkor a külső ellenség, ma a sa-
ját jogtipre testvérei ellen. Az eddig
szunyádó, de ma már életreébredt ma-
gyar katolikusok ezen első ünnepélyes
megnyilatkozása az ellenség sajtó ész-
lelése szerint is „egy valóban rendkívül
előkelő gyűlekezett benyomását keltette.“

A beszédek, melyek elmondattak,
a határozatokat, melyek hoztattak, már
ismeri a szives olvasó; egy nemzet na-
gyobb részének, szívében, lélekben egész-
séges részének szíve dobánását, szándé-
kait, jövő programját képezik azok, egy
nagy tettehívást, mely hiúknak nem fog

bizonyulni. Az oroszoknak előrevetett
aranyka fejeződik ki azokban.

Ezt a nagygyűlés lefolyásából is-
merni a távollevőknek is csakhamar ju-
tott osztályrészül, a sajtó megvitte ne-
kik; miénk volt azonban a közvetlen-
ség élvezése, melyet csak a jelenlét adha-
tott meg. Jól esik erről egyetmást az ott-
honiaknak elmondani.

A megválasztott szónokok az ész és
elokvencia osztályosainak a javából va-
lók voltak. Póda Endre, soproni apát-
kanonok, a hatalmas népszónok minden
tulajdonságaival ellátva, elsőnek a kije-
lőt szónokok közül hozta hullámzásba
az öt ezernyi sokaság lelkesedését. Magas,
hatalmas alak, aki ad hominem beszél,
szép mag.arsággal, elpusztíthatlan orga-
nummal, temperált, majd az érzelmeivel
felfokozódó taglejtéssel. Mi a kath. egy-
ház? — kérdezte a többi között. Azt
mondják, hogy Magyarországon törvénye-
sen bevett hitfelekezett. Ime — felelé
hatalmas taglejtéssel — a magyar kath.
anyaszentegyházunk megmagyarosított torz-
képe. Elszakadt-e a kath. egyház valaha
valamitől, hogy a felekezett számba men-
jen? — Világos, meggyőző volt a soproni
nagygyűlés rendezőjének minden szava,
melyből sokat lehetett tanulni az egy-
szerű, köztudomású, de sok fejben már
elhomályosult kérdésekről.

Utána Rajner Lajos az esztergomi
káptalan kanonistája lépett a szószékre,
hogy a katolikusok kötelességeit fejte-
gesse. Ha jelenyeit nem látod, nem
sejtenéd, hogy kanonok; ha beszédét nem
hallanád, nehezen gyaníthatnád, hogy ő
a kánoni irodalom Sajtója, oly igénytelen
a megjelenése ennek a tiszteletreméltó
tudósnak. Csendesesen, higgadtan kezdte
beszédét, mint ezt a melyen gondolkó-
zóknál megszoktuk, hangja a vígadó
óriási termében csekély hullámokat vetett.
Lassan, fokozatosan azonban emelkedett,
mint az eszmék, melyekbe belemélyedt.
Első kötelességük a katolikusoknak, —
mondá, hogy magukat katolikusoknak
éreznek és vallják. Az arca nekítüzese-
dett, hangja tömörebb lett. A második
kötelesség az egyetértés és összetartás.
Ekkor már hangosan beszélt, taglejtése
élénkült. A harmadik: a sajtó. Ezután
pathetikus lett, mint aki a legsúlyosabbat
akarja mondani. Alakuljunk tömör poli-

itikai párttá, melynek zászlaja a kereszt
s célja a keresztény elveken nyugvó tár-
sadalmi fejlődés. Óriási taps kísérte e
szavait, a közönség látta, hogy nemcsak
a szónok fejtegetéseinek tetőpontját érte
itt, de hogy a kath. akciónak is ebben
koncentrált a végső célja. — Az ember-
nek nem lehet két lelkiismerete, —
mondá, de csak egy, valamint nem lehet
két istene, de csak egy; nem lehet te-
hát más törvény a magánember és más
a társadalmi ember számára, mint a mo-
dern liberalizmus akarja. Nem vallhat két
de csak egy házasságot, azt, mely szent-
ség. Kövessük azért mindenkoron kath.
lelkiismeretünket: a magánéletben, a esa-
ládában, a társadalomban, az iskolában,
a politikai élet esekelményeiben, az urná-
nál, a hivatalban, a parlamentben, a tu-
dományban, a sajtóban. — Eppen nap-
jaink lelkiismeretlen szövevényeit vilá-
gította meg ezzel pontról pontra.

Erre egy szimpatikus, karesu alak
jelent meg az előadói széken, Haydin
Károly fővárosi ügyvéd, a debattőr gyá-
korlottságával fejtegetve a kath. autonó-
mia szükségét és helyes fogalmát. Az
ilyen férfiak lassan arra fognak szok-
tatni bennünket, hogy a kath. dolgokról
a világi férfiak is helyesen beszéljenek.
A kath. egyház — mondá — felülről
lefelé és nem alulról fölfelé lett szer-
vezve s nem a népszuverenitás elvén
emelkedett nagygyá, mert hiszen Krisz-
tus urunk hívta az apostolokat és nem
ezek őt. Azért a világiak befolyása nem
terjedhet a tisztán egyházi dolgokra. —
Majd az autonómia szükségét fejtegette
mondá: hazánk katolikusai most olyan-
ok, mint a homokszemek, melyeket az
erős szél felkap és magával ragad; pe-
dig ha a számtalan homokszemet össze-
tömrítjük és jó római cementtel össze-
kötjük, olyan lesz, mint a gránitkö, mely-
ről minden megtámadás vissza fog pat-
tanni. Az ötletszerű fordulat tapsvihart
idézett elő a hallgatóságban.

A tanultak között azonban talán a leg-
nagyobb feltűnést Otoeska Károly pozsonyi
ügyvéd erre következő fejtegetése a polgári
házasságról keltette. Ilyen meg nem jelent
meg irodalmunkban. A kérdést új szempon-
tokból, egy befejezett politikus elokvencia-
jával tárgyalta. Felfedezes számba megy e
ferju felépése a forumon, akit kár lesz
magányban hagyni; a kath. ügy elsősorú

védői közé volna felavatandó. Fellépése, elő-
adási modora is előkelő, distinguált, ami már
magában veve is biztosítja neki a hatást.
Miért mulasztják el a polgári házasság de-
finícióját, — kérdé, ha az a szentséggel nem
ellenkezik? Pedig az irodalomban éppúgy,
mint a miniszteri javaslatban a definíciótól
igen óvakodnak. Miért zavarják össze az
államot a kormánylyal? Miért akarják a
kath. egyházat úgy traktálni, mint a feleke-
zeteket, holott ezek a házassági jogukat az
államra ruházták, de a kath. egyház soha?
— A váradi bíboros memorandumához ez a
beszéd kiegészítőként csatlakozik, megvédve
az egyház házassági ügyét minden igazságos
ember előtt.

Vége az iskolágyet ifj. Zichy János
gróf tárgyalta, a fiatal mágán, szokatlan
avatottsággal és jóleső kath. érzülettel. Ek-
kora tanultságot, ilyen foglalkozást, ilyen
ideálókért való lelkesedést szeretünk mi az
aristokráciában, mint a milyen ezen nagyra
hivatott grófban megnyilatkozott; így fej-
lődve reméljük bennük a haza jövőendő osz-
lopait. A vallásos, vagy a bevett szójárás
szerint: felekezeti iskola eszméjét szeretik
megvalósítani az állami felekezeten iskolák-
kal szemben. A nepiskolának — hangsú-
lyozta — az egyes felekezetek által való
vezetése határozottan szükséges az erkölcsi
érdekekben. A középiskolában az alul meg-
kezdett vallásos nevelés fokozva fejlesztessék.
A kath. egyháznak középiskoláira befolyani
nemcsak a hit és erkölcs címén van joga-
sultsága, hanem annak alapján is, hogy köz-
épiskolánk túlnyomó többsége katolikus
eredetű. Így vagyunk az egyetemmel is. Páz-
mány alapította budapesti egyetemünket. Am
létezzék egyetem, mely tisztán állami, de
emellett létezenek az egyes felekezetek egye-
temei is. Rámutatott ezzel egy kiváló szük-
ségletünkre: a kath. egyetem birtoklására,
melyen nevelkedjen a kath. intelligencia,
mely most éppen a kath. egyetem hiánya
folytán oly fogyatékos kath. ismereteiben és
erzű etében.

A rokonszenves előadó bebizonyította,
hogy mekkora szellemi töké rejlik világi-
inkban, a melynek csak alkalmat és teret
kell adni, hogy az egyház javára gyümöl-
csözzenek.

A nagygyűlés tartása arra is alkalmas
volt, hogy ennek tudomására jussunk; mert
mi magyar katolikusok valóban nem ismer-
jük magunkat, nem erőnkét. — A közönség
sokszoros éljennel és tapsal jutalmazta fiat-
tal, szellemi harcosát, gr. Zichy Nándor
unokáját.

Sed nunc venio ad fortissimos viros.

Az egyes előadók ügyes fejtegetések
kiseretében csak a magyar katolikusok most-
tani jogos és lsten s ember előtt igazságos
követeléseit tüntettek fel s az összegyűleke-
zett katolikuság mutatta a falánk szót, mely
ezekért küzdeni kész. De ami a jelenlevőket
a szoros értelemben megvárásolta, égi

TÁRCA.

Szegény vigasztalás.

Szegény vigasztalás a búcsú,
Ki a málaban írva lel:
Megnyugszik virághegyedáson,
S fejék közt nézőn esztégl,
Ilyen szívet nem jár a tör át,
Nap-ét nem ér gyótróluszen:
Nem verszülött az vágban éger,
Nem szeretett az sokában.
Búcsúállni szűl a málar el,
Siralommal hull a level:
Édes, gyöngörben dúz napokról
Neki az emlék nem beszél,
Siváron éri hajnal, alkony,
Reszketlen nézi estelen
Ha bérez, hatom, völyg egyheleved,
S hamály borul le hirtelen,
Tavasz derűje, ősz halála,
Az ábradás, az elmulás
Mindenly — Lelket nem tölpi élete:
Csak egy újabb tapasztalás,
Neki érett gyónásos a vánság,
Dalát rög elszeggett madár:
Mely — a mi célja volt — betöltte,
S békén nyugodni sírva vár,
E nagyvilág csak siralomvölgy,
Hajt vándorok mi emberek:
Ez gyernek, ifjú más, az férfi,
Talán hős, majdan mind gyerek...
Kéz, fárad, ámde nem remél s híz,
Ha érdek hárja meghajol:
S ha jó a vég, eléri őt is
Hídeg zugolyban valahol.

Nem irigyllek, nem ti bílszek,
Nekem szíven van: szeretek,
Még von reményem, vágyom, álmon,
Ha ér is bánat, sorsom áldom:
Szenvedek huggem búlos legyek.

Balassy Béla.

Oktalan kívánság.

— Rege. —
Cattulle Mendés után fordítva.

Mezitláb, szétbontott hajjal men egy
fiatal vándorló a királyi palota előtt. Az ifju
aranyos furtjei, nagy fekete szemei esó után
nyíló rózsához hasonló ajkaival meglepő lát-
ványt nyújtottak: meg a nap is mintegy gyö-
nyörrel szemléte, mert rongyain több nap-
sugár és öröm pontosult össze, mint az ud-
var főrangú lovagjainak selyem, bársony és
brokat ruháin.

— O milyen bájos! kiáltá az ifju, mi-
alatt hirtelen megállott!
Eszrevette t. i. Rozalinda hercegnőt,
ki a királyi palota ablakánál friss levegőt
szívott. És csakugyan nem lehetett a földön
szébbet látni nála. A nyílt ablak, amint
mozdulatlanul állt benne a leány, karját
keresztfájára támasztá, úgy tűnt fel, mintha
egy nyílás volt volna az egbe, melyen át a
paradicsomot láthatni. Ott maradt volna az
ifju öreg esteig, ha egy palota ör el nem
tuszolja onnan goromba szavak kiseretében
puskatusával.

Eltávozott onnan lehorgasztott fővel.
Ügylátszott előtte, mintha minden elsötétült
volna, a láthatár, az ut, a virágtól duzzadó
fák. Mjóta Rozalindát nem látta, úgy tűnt
fel neki, mintha maga a nap is kieggett
volna. Az erdő tisztán leült egy tölgyfa
alá s zokogott.

— Mi bajod van fiam, miért szomor-
kodol ennyire? kérdé egy öreg anyoka, ki
épp az erdőből jött, nagy köteg rőzset cí-
pelve görnyedező hatán.
— Mi haszná, ha meg is mondanám.
Ugy sem segítesz rajtam, jó asszony.
— Csalódol, — válaszolá amaz.

Ekkor felegyenesedik, leföbja hátról
terhét, de ekkor már nem volt rőzsés anyoka,
hanem tündér, szép mint a nap, ragyogó
ezüst ruhában, drágakövekkel koszorúzott
hajjal. A rőzse levelet hajtott, felszállott a
fára, honnan lehullott s lombjaiban madarak
kezdtek dalolni.

— O könyörülj rajtam tündéresszony,
mondá az ifju vándor, mialatt terdeire hul-
lott. Szívem már nem sajátom, mivel lát-
tam a király leányát, ezem, hogy soha senki
mást nem szerethetek, csak őt.

— Jo, mondá a tündér, az még nem
olyan nagy baj, mintha még egyszer akkora
volna.

— Lehet-e még egyszer akkora sze-
rencetlenség, hisz én meghalok, ha nem
lehetek ferje a királyleánynak.

— Hát mi akadályoz meg abban, hi-
szén Rozalinda nincsen eljegyezve.

— Igen, kedves tündér, de nezd ron-
gyaimat, nezd mezitem lábamat, én szegény
ifju vagyok, ki az uton koldulom kenyere-
met.

— Nem tesz semmit! Aki őszinten
szeret, azt őszinten szerethetik is egyszer-
smind, ez az örök és edes törvény. A ki-
rály és királyné megvetőleg eltaszthatna,
az udvaroncok kinevethetnek, de ha igazi
iránta való vonalmad, Rozalinda megillető-
dik rajta, s egy nap miután kidobtak a la-
kájok, s kiugattot a kutya, s kisirtad ma-
gad valamelyik pajtában, eljön a hercegnő
kipirulva a boldogságtól s kéri fog, hogy
osztokodhasson rongyaidon.

Az ifju lecsüggeszté fejét, nem hitte,
hogy lehetséges ily esoda.

— Figyelj, mondá a tündér, az Amor
nem szereti, hogy ketelkedjünk hatalmában,
s megeshetik veled, hogy súlyosan fogsz la-
kolni kishitusegedért. Mivel azonban látom,

hogy szenvedsz, segíteni akarok rajtad. Kérj
bármít, s én teljesítem kívánságodat.

— Szeretnék a föld leg hatalmasabb
királyi hercege lenni, hogy elvehessem azt,
akit birni óhajtok.

— Ugyan, mért nem mégy énekelni
egy szerelmi dalt az ablaka alá, ahelyett
hogy ily ostoba vágyakkal tepelődöl. De mi-
vel megérttem, hát teljesíteni fogom óha-
jodat. Azt az egyet azonban megmondom
előre, hogy miután megszüntél lenni az, ami
még vagy: semmi búbajos, semmi tündér, de
meg magam sem varázsolhatlak vissza előbbi
állapotodba. Ha egyszer herceggé lettél, az
maradsz örökké.

— Azt hiszed, hogy nekem, mint Ro-
zalinda királyi ferjenek, valaha eszembe jut,
hogy kenyeremet az uton kolduljam?

— Kívánom, hogy boldog légy, sohaj-
tott a tündér.

Aztán egy arany pálcikával megérin-
tette vállat s hirtelen atalakulás mellett a
kolduló ifju gyönyörű lovaggá változott, ki
csak egy ragyogott a selyem és drágakőtől,
magyar (?) paripán nyargalva egy csoport
udvaronc elen lépdelt, utána ragyogó verte-
zetű katonák trombitáikat fújták.

Ily nagyherceget nem lehetett hidegen
fogadni az udvarnál, s csakugyan a legnagy-
szerűbb fogadtatásban részesült, egy álló
hétig lovagjatekokat, bálokat rendeztek tisz-
teletére, szóval minden kigondolható.

De őt nem érdekelte semmi. A nap és
az éj minden orájában csak Rozalindára
gondolt; mikor csak meglátta, szíve árado-
zott a gyönyörtől. Midőn szólni hallotta,
mintha isteni zene ütötte volna meg füleit,
s csaknem magánkivül lett, midőn egyszer

hangulatba hozta, az a hercegprímás megnyitó, Esterházy M. Móric udvözlő, Zichy Nándor gr. záró beszéde és a királynak közben felolvasott telegramja volt. Soha jeleneteket, ezekhez hasonlót nem láttunk.

Vaszary primás megjelenése a tribünön, alakja és környezete, a közönség magatartása beszéde alatt, mely a király jubileumán mondott klasszikus párja, nem hasonlítható mással, mint ahogy Maria Teresia királynót a pozsonyi országgyűlésen ábrázolni szokás, midőn hű magyarjai felémelt karokkal „vitam et sanguinem” fogadtak az ellenségtől szorongatott királynéjöknek.

Magas emelvény, közepén a primás megtört, de a pillanat hatása alatt felegyenesedett alakja bíborban, kegyességet, jószágot kifejező halvány arccal, körülötte jobbról Samassa egri, balról Császka kalocsai érsek és sorba a püspökök kara, mögöttük a hatalmas arisztokraták egész tömege betöltve a tribün, az előtt lejjebb az elnökség Zichy Nándor, Esterházy M., Pálffy herceg, Szapáry László gr. alakjaival, e körül az óriási teremben és karzatokon az ezernyi ezer közönség minden rangot, osztályt képviselve: oly látványt nyújtott, melyet csak a katolikus egység képes teremteni, ha kifejezésre jut, mint ez alkalommal.

E fölött állott a vezér, a primás. Percenkig nem juthat szóhoz az örömben tomboló közönség miatt. Majd megszólalt a terem betöltő, kellemes, tömör hangon, melyet hogy honnan vett ez alkalomra a gyenge ember, az az égi ihlet titka... Ambar alkotmányos jogunk — így kezdé — azon terén állunk, mely egy szabad nemzet minden egyes polgárát megilleti, mégis szokatlannal talán, hogy 900 esztendő multunkban tudommal ez a mai, az első katolikus országgyűlés. Mi kell nekünk, mit kívánunk hat?

Domáló számarányunk dacára nem kérünk több szabadságot, mint a mennyit 1791-ben a protestánsoknak megengedünk. Nem kevesebbet, de többet sem, csak azt, hogy senki se bántsa vallásunkat. — Taps, lelkesedés, kitoró öröm ezer hangja töltötte be erre a termet, a sirva örülő nemzet nyilvánítható ilyet, midőn igazságtalanul letiporva érzi magát s jogaiért felelmez, küzdeni indul. Festő esetjének ennel alkalmasabb történeti jelenetet alig találhatna.

A mi kétey volt eddig a magyar katolikusban, hogy vezerei nem elég erélyesen vezetik s merttégnyét, az ezen jelenetre, ezen megnyilatkozásra mind elcsúszott, ott látta magát püspökeivel egy értelmén, egy akaraton; saját szemével látta, saját fülével hallotta, hogy igenis vezérei sokat, mindent megtesznek, bár minden tettük a nyilvánosságra eddig nem kerülhetett s eredményt érni a bomlott politikai viszonyok között nehéz.

A közönség tiszteletet, szeretetet vitt háza magával primása és püspökei iránt, mert az igazgatók ellenében most maga győzdött meg ügyének erélyes képviseléséről. S ez kell hogy legyen a lefolyt gyűlésnek egyik elsőrangú gyakorlati eredménye a hívekre.

Az egyházi vezér után hasonló jelentőségűek voltak a magyar Mallinckrodt és Windthorstnak, t. i. Esterházy M. Móric, a kath. naggyűlésnek elnökeinek és Zichy Nándor grófnak a beszédei. Tudtuk-e eddig, hogy nekünk ilyen férfiak is vannak? Tudtuk hallomás után, de most magunk győzdöttünk meg róla.

Esterházy udvözlölte a hercegprímást és a naggyűlést. Összejöttünk — mondta, hogy hazánk közigazgatásának működünk, hogy kimondjuk, vannak véghatárok, melyeket az

emberi észnek vet a kinyilatkoztatás. Kath. vallásunk mellett akarunk ünnepeket fogadalmat tenni, hogy annak jogait nem engedjük soha. — Latni kellett volna, hogy hogyan nyilatkozott meg mindez az alacsony, szikár, salonba öltözött fiatal gróf arcán, taglejtésen; ő rajta, ki kora dacára már annyit tett, küzdött, áldozott a kath. vallásért. Latni kellett volna, hogy a katolikuság mily lelkesedéssel jutalmazta e pillanatban fiatal vezérét!

Tántoríthatatlanul — így végzé beszédét — fogunk ragaszkodni hitelveinkhez, mert jönni fog, mert jönni kell egy szűz jövőknek. Beke vagy háboru legyen, olyan fegyvert nem fogunk ragadni, mely ügyünk-höz nem méltó. Ellenségeinket inkább igyekezzünk fogunk ügyünk igazságáról meggyőzni. Így beszélt a kath. vezér a világiak sorából, mert így szokott beszélni a lovagias katolikus mindig.

A gyűlés további folyamata alatt a király telegramja páratlan eseményt képezett és szenzációt keltett. Az egyik felolvasás után feláll Zichy Nándor gróf s reszkető kezzelel telegrammot mutat. Sír csend állott be, olvasni kezd: Ferenc József, A közönség talpra áll s szűnni nem akaró eljenzéssel kiáltja: eljen a király! A főpátronus közvetlen és a gyűléshez magához a hercegprímásra címelve ír, hogy kedvesen fogadja a bizalomteljes üdvözlését és üszinte köszönettel viszonozza a kifejezett hódolatot. Hyenben meg a magyar katolikus nem reszesült, ilyen formában meg a király nem felelt; mi mindnyájan éreztük, hogy s vallásunk úgynevezett főpátronus kezében jó helyen van s alattvalói hódolatunk kitoró lelkesedésben nyilvánult, melyet nem felejtünk el soha. Az alkotmányos király is erzi tehát vallási serelmeinket, a mit tudni biztató reménynyel kecsgeteg egy jobb jövő iránt, mely a politikai fejlődésekben is mintha mutatkoznék már.

A gyűlés koronáját vegre a Karolyi Györgyök és Cziráky Jánosok öröksége viselőjének, a már megöszült Zichy Nándor grófnak a záró beszéde kepezte. Nem irigylem többé a német katolikusokat, hogy nekik Windthorstjuk volt, mert nekünk méltó párja: Zichy Nándorunk van. Jöhet ránk akármilyen vezér alatt mi győzni fogunk; mert ilyen vezér langszavától, dalias alakja és lelkesedésétől, tanultság és bátorságától a hadsereg csak győzedelmes lehet.

Negy óratól a lelkesítő jelenetek árja kimerített már; nyolc óra felé jart az idő, midőn Zichy szólni kezdett s figyelelmünk mintha új erőre emelkedett volna. Mert ő beszélt. Nyakán függött polgári érdemeinek a testimoniuma; az aranygyapjas rend jelenye. Kissé hajlott alakján meglátszott a már 70-es évek óta a katolikusmúsert viselt munka sulya; mert ő ott volt mindig az első csatasorban. És milyen beszéd volt az, amit ő mondott! Olyan, mint egy nagyészű, sokat küzdött katolikusé, a ki a kath. elvek szerint el es elt mind, ki a katolikusmúst tapasztalásból, e csebből ismeri, ki meggyőződésében megvisztergethetlen, mint Horác „integer vitae scelerisque purus” embere.

A primás beszédeinek és Zichy Nándor beszédeinek a jelenete a magyar katolikusmú jelen századának páratlan eseménye, melynek háttérében azt mondta a genius: a magyar katolikusmú — lesz!

Hithűség, kitartásra buzdított benünket oly módon, hogy en azt reprodukálni keptelen vagyok, mert ha le is írnam szavait, meg mindig hiányozni fog az azokat kísérő jelenség. Az egyház örökkelvő, bátorított, mert vele van Jezus az idők végeig az oltári szentségben. — Arcokra ált lelke.

sedés, odaadás a közönség részéről kísérte végig Zichyt, jövő harcaink felesküdt vezérrel s a közönség mintegy fogadást tette, ezt a világi vezért s zászlaját el nem hagyjuk soha, oszlott szejjel 1/9 után.

Ez volt halvány vonásokban leírva az első országos kath. naggyűlés képe, egy szebb jövőknek megnyitott hajnala Hatása el nem maradhat; akik résztvettek benne, azok missionáriusai lesznek a hozott határozatoknak a vidéken. Minden attól függ azonban, ki tudja-e a katolikuság zöme használni ezen naggyűlés eredményeit? Most és közvetlenül. Beall-e a lelkeskedő pápság minden, de minden tagja és a lelkes világi az őrhelyeken a cselekedés gyümölcsöző terere és munkát végez-e, de nagyot emberei között?

Ekkor és csak ezen feltétel alatt, a nagy gyűlésen megbeszélte kötélességének hű teljesítése folytán, rövid idő alatt be fog állani ránk nézve a nagy fordulat. Ha ezt most elmulasztjuk, a cselekvést, hiabavaló lesz majd akkor a jövőben minden szempontból. Előre hat!

Dr. Dudek János.

Levelezés.

Első dobpergés Nyitraegyházmegyében.

Baán, 1894. jan. 16.

Lehetek ugyan esetek s tudomásom szerint voltak is, melyek Csáky miniszter hírhedt rendeletének általános kihatásáról tanuskodnak egyházmegyénk területén is, de hogy az elkeresztelési vétség ügye az ország dícsősége betetőzésül a végrehajtás dobzával intézkedett el azon egy este véglegesen, ily történetekről egyházmegyénk vonatkozólag eddig még nem számolt be a sajtó, Tr-Baán az első példa, melyről a közönség tudomást vesz. A Csáky gróf szája-ze szerinti dobpergés f. hó 15-en hangzott el a baáni plébánia lak falai közt, oly csellal, hogy közvetítéssel a hely hitében rendíthetetlen s az egyház igazait bátran védelmező lelképásztora, ngos és főt, Mihálik József apátplebanos ur „rendeletileg” megbűnhődjék oly cselekedetért, melyet a józan gondolkodás helyes s ésszerűnek, a benső meggyőződés nemesnek, az egyház parancsa pedig törvényes s szükségképennek kegytelen elismeri s melyben csak a dac férfja képes találni kivételt. Az egyház kötelességű szolgálja bűnhődésre volt kiszemelve a világi felsőbbesztől azért, mert egy vegyes házasságban élő prot. apa kivánságának eleget teendő annak újszülött fiát másfél évvel ezelőtt megkeresztelte s az erről szoló bizonylat átküldését ismetelt felszólítás dacára is megtagadta. A keresztesség kiszolgáltatásának ez esete a luth. pásztor igazságkeresése révén a közigazgatás emberei által megbíráias s ítélet alá vonatván, mily más végeredmény volt várható elkeresztelő apátplebanos ur részéről, mint hogy kimondották rá a véteket s 10 firt bírságot rottak rá, minden egyéb zaklatás kegyes mellőzésevel.

De a mily gyorsan vezettek főszozab., alispán és belügyminiszter az ítélet meghozatalával, ep oly arányban kések a végrehajtás foganatosításával, melynek útjában állott egy elkeresztelő apátplebanos ur közbeesésében álló személye, mint a hozzá közelálló hivatalos közegeknek ez ügyben kegytelenségű Csákyának józanabb s jobb felfogása s meggyőződése. Csak többszori sürgetés és „külömben” szóval való fenyegetőzés bírhatta rá a baáni járás főszozabiraját, hogy a végrehajtás foganatosításában hónapok után végleg eljárjon. Mintha meg a mult hónapban megtörtént a szabályszerű záloglás, a dob vegre megperdült a zálogba vett s önmagával tehetetlen butordarab fölött folyó hó 15-en. Igen, de nem akadt árve-rező, ki a szekrenyt megvette s a bírság összegét haromszori kikütiás után átszolgáltatta volna. Legkínosabb helyzete a végrehajtás teljesítő kiküldöttöknek, kiket valószággal ki kellett rendelni es odaparancsolni. Vegre megis csak megjött számuakra a szabádtó Baán erdemes, derek bírja Balleg Matyas gyógyszerész ur képviselében, ki a város polgári megbízásból a butor darabot megvette s a lelkisapstork zaklatásán mellatlankodó hívők által megajánlott s azonnal összegyűjtött kárterítési összeget nyom-ban le is fizette. Gazdagabb lett az ország kincstára, de minden bizonytal gyengébb a kormány egyházpoltikája szekeret tolv törvényhozóknak a nép akaratára alapított bizakodása. A sok hasonló elkeresztelési árve-rezes esetei közül ennek körülményeiből s fejleményeiből is nyilvánvaló lett, mennyire kegyeli fegyverrel küzd az egyházat igaztalanul üldözö kormány, midőn vádjait s a hatalommal való rendelkezés eszközeit, oly igaztalanul s inopportunusan alkalmazza. Tamadni lehet ugyan velük, de győzni nem, mert meg hitetlenebben sujtának azok viszszafelele is. Ez igazságtól nem győzte meg meg ugylátszik több erre nyuló hivatalos tapasztalata sem Csáky miniszter urat, de meggyőzhette volna, a baáni polgárság magaviselete f. hó 13-en, méltó felháborodása, mely önkéntes kifolyása volt a jelen elkeresztelési ügy helyes s józan elbírálásának s a kormány politikája elítélésének, legkevesbé pedig a büftogatás, igaztás vagy kegyetlen s forradalmi szellemnek, melynek vádja oly kedvenc erve az egyház érdekei ellenségeinek. Volna csak igaz a vad, ma mar aligha tilne helyen Csáky miniszter ur. Nem

zárkozhatom el végül azon vonás méltatása elől, mely jellemzi a hitbeli meggyőződésért minden áldozatra kész érzületét s jan. 15-en fényesen megnyilatkozott bátor fellepését s nemes magatartását kath. hívő polgárainknak, kik szük körben bar, de annál hangsabban nyilatkoznak lelki vezetőik s bennük az egyház érdekei mellett; arany betüket s maradandó emléket nevelnek, hogy az utódok is tudjanak felölük s példájukon buzdujanak. De mindamellett felő, hogy hiába hangzik el a legokosabb szó, a leghamisíthatlanabb igazság is, megszóktuk már, hogy a nép sorsának javulása, testi lelki érdeke a legesekélyebb gond s méltánylásban se reszesüljön a kormány rudja mellett állók részéről, pedig a maga hamisíthatlanságában ma is igaz: „vox populi, vox Dei est”.

Vormesy Kálmán.

Helyi hírek.

Kitüntetés. Erzsébet királyné, mint a magyar szent korona országai vörös kereszt-egyletének legfőbb védasszonya, ezen egylet körül szerzett kiváló érdemei elismerésül alsókoroskenyi *Thuróczy Vilmos* főispán ur ő mlganak legmagasabb sajátkezü aláírásával díszokmányt adományozott. Főispánok hokros hivatalbeli teendői közepette is oly buzgósággal teljesíti e külön tisztelet, hogy számára a királyi kegy ily rendkívüli módon nyilvánult. A királynő díszoklevele bizonyára legberesesebb kincse és edes jutalma leendő a megye első embere önzetlen munkásságának.

Látogatás. *Lévy Imre* a kegyes-tanító-rend rendtőnöke a mult heten meglátogatta a rend nyitrai társházat titkára kíséretében.

Adomány. Vagner József kanonok ur a nyitrai ker. nőegylet törzsvagyomára 40 firtot, Rouchetti József ur pedig 11 firt 10 krt adományoztak. Fogadják a nemes adakozók az egylet balás köszönetét.

Halálozás. Wittigschlager Nepomucena urholgy, f. év jan. 16-an vegelyengulesben elete 78 évesen elhunyt. Földi maradványai a boldogultnak f. hó 17-en dacára a nagy hidegnek számos ismerős jelenletében helyeztettek örök nyugalomra. — F. hó 15-en pedig öz. Csaszkó Maria, Csaszkó Endre volt nyitrai polgár neje költözött el az örök letbe. Hanuait nagy részvét mellett kísérték a a vegő nyugalomba. Beke poraikra.

Köszönetnyilvánítás. Wittigschlager es Durák család lapunk utján forro köszönetet nyilvánítják mindazoknak, kik akar részvetnyilatkozatuk által fájdalomt enyhítettek, akar pedig boldogult rokonuk temetésen személyesen megjelentek.

Királyi kegy Engel József nyitrai földbírtokos es gabonakereskedő es heten ő felsége a Ferenc József-rend lovagkeresztjével tüntetete ki. Ritkán er kitüntetete a jötekonyság terén erdemesebb egyent, mint ez. Becsületes, szolid munkának, melynek vagyongonát köszönetet az új lovag, királyi be-tetőzése ez, mely annal nagyobb örömmel töltheti el, mert a keresztet soha nem keresette s mert a királyi kegy ezen megnyilatkozása egy hitorsosai között, mint azok korán kívül, általános örömet szerzett. Remeljük, hogy a jötekonny polgar továbbra is gyanola marad az ügyelogyitaknak, mivel az isteni jutalom mint eaddig, ugy ezentul sem fog emaradni.

A ker. nőegylet tagjai közé dr. Kostyal Miklós ur beiepett.

A nyitrai kath. kör jan. 30-an Esterházy M. Moric gróf jelenletében tartja ünnepeles megnyitóját. Utána bankett, melyre a kör titkáruval lehet jelentkezni. A program es a bankett jegy ara a tagokkal a meghívón fog közöltetni.

A nyitrai kath. legényegylet 1894. január 21-en vasárnap saját helyisegeben (Marista-utca 22. sz.) alapítókegy gyarapítására szüti előadást rendez. Kezdeté estü 6^{1/2} órakor. Egy szemelnye szoló belepti jegy ara 1 korona. Felüizetesek köszönetet fogadtatnak es hírlapilag nyugtaztatnak. Jegyek előre váltatnak Fetscher Ernő egyleti penztáros urnál, előadás napján pedig a penztárnál. Szüire kerü: „Az izletes a-masretes” (Apfelstrudel) Vig maganjenet. „A stüglincek.” Eaeok szüni 4 leivonásban. Irtá Bodnar Gaspar, a szatmári kath. legényegylet emoke. — Tanc.

A nyitrai ker. nőegyletből a következő sorokat vesszük: Cseneky Adoll maivai főszozabiró ur ismet 10 firtot küldött be a keresztény nőegylet emoköjöknek, mint G. S. turolukai lakos adományát. Halas köszönet az adakozóknak, valamin a főbíró urnak is, ki minden alkalomkor jelet adja az egylet iránti meleg érdeklődésének. O. t. i. G. S. 20 firtnyi adományát megosztotta a nőegylet es a kozmívérődesi egy-stület között; azon ket egylet között, a mely legláthatóbb jelet adnak működésük helyes irányának es amelyeknek letjoguk minden ketsegen kívül áll. — Kivánatos lenne, hogy a megye többi magasrangu hivatalnokai is érdeklődjenek ezen humanus intézmény iránt.

A F. M. K. E. táncestélye. F. hó 13-an tartotta meg a F. M. K. E. táncestélyet. A F. M. K. E. estélyei mindig nagyon jól sikerültek. A 13-iki estélye ele is nagy reményekkel néztek a hölgyek es urak.

táncra ajánkozott. De egy dolog mégis nyugtalanította; a hercegő nem látszott ügyelembé venni azt a sok gyöngédséget, amit reá pazarolt, rendesen melancholikus hallgatással válaszolt reá. Mindennek dacára mégis megkérte kezét, s mint elképzelhető Rozalinda királyi szülei epenséggel nem utasítottak el ilyen hatalmas kerőt. S így a rongyos kolduslegény már-már azon volt, hogy a világ legszebb hercegnőjét kapja feleségül. Ez a rendkívüli boldogság annyira megzavarta, hogy a király beleegyezésére oly szokatlan taglejtésekkel felelt, melyek legkevesbé sem voltak megfelelők rangjához, s kevés híja, hogy az egész udvar jelenletében polkát nem táncolt egymagában. Fajdalm, e nagy öröm csak rövid ideig tartott, mert Rozalinda alig hogy értesült atyja akaratáról, csaknem holtan rogyott le udvarhölgyei karjai közé, s csak azért jött később magához, hogy zokogva s kezét tördelve bevallja, hogy nem akar férjhez menni, s inkább megöli magát, mintsem, hogy a herceg felesége legyen. A herceg kimondhatatlan elkeseredésében minden udvari etikett ellenére berohant a szobába, hová az elájult hercegnőt vittek s terdre rogyva feleséje nyujta karját es mondta:

— Kegyetlen, vond vissza szavaidat, mert megölsz velök!

Rozalinda felnyitá lassankint szeméit s halkán, de határozottan mondta:

— Herceg, az én elhatározásom nem változtat semmi. Soha sem leszek az ön neje.

— Hogyan? On elég kegyetlen szet-tépní egy szívet, mely egészen az öné. Mi bünt követtem el, hogy ily büntetésben részesülök. Kéteikedik szírelmemben? Azt hiszi, hogy megszünöm ont valaha szeretni. Ha olvashatna lelkemben, megszünnek minden kéteyle, minden félelme. Az én szerelmem

oly lángoló, hogy az ön hasonlíthatlan szépségével is kiálja a versenyt, s ha meg nem indítanak kinyajm, csak a halálban fogok menedéket keresni szenvedéseimben. Adjon nekem reményt hercegnő, vagy itt mulok ki lábainál.

Meg nem fejezte be ezzel szavait, elmondá mindazt, amit a legétebb fajdalm egy elkeseredett ember ajkaira adhat: ugy, hogy Rozalinda egészen elrekegyült, de mégis máskepen, mint ahogy ő kívánta.

— Szerencsétlen herceg, mondá, ha szánakozom, szerelmeinek viszonzása nélkül, enyhíthet valamit önön, ugy fogadja azt teljes meretben. Annal is inkább sajnálom ont, mert magam is ezem a kint, mely ont emeszti.

— Mit akar ezzel mondani, hercegnő?
— Azt, hogy azért utasítom vissza az ön kezét, mert magam is reménytelenül szet-retek egy koldusifjút, ki egy napon meztelen labbal, szelben lobogó hajával ment el atyám királyi palotája előtt, rám nézett s azóta többé vissza nem tért.

Sziporkák.

A járásorvos a faluba érkezik, kérdi a bírót lehetne-e a jogzóvel hivatalosan beszélni?
— Nem lehet, feleli a bíró, mert fel van függesztve.

— Talán lopott a jogzó ur? kérdi az orvos.
— Dehogyn lopott! Hanem mint a nagy urak szoktak, csupán esikszóltott.

Egy szusterinas beteg éppen akkor a kovács-műhelybe, mikor a kovács egy sziporkázó táncosat emel ki a tűzből. — Majstrom! ha egy hatost ad, hát megnyalom. — A kovács kihúz a zsebből egy fényes piénlét es átnyujtja neki: — Hát nyáld meg! — Az inas megnyalja a — hatost es odább áll vele.

De a sok reményből vajmi keveset váltott be a való. Az első negyest mindössze 14 pár táncolta. Fiatal ember nagyon kevés volt, de legalább ez a kevés, a nyitrai szokás ellenére, táncolt. Pedig a szép számú hölgyközönség megérdemelte volna, hogy Nyitra minden fiatal ember, ki csak a lábát tudja mozdítani, megjelenjen a bálon. Jelen voltak: Biróczy Lajosné s leánya Alice, Boróczy Mártonné leányával Honával, dr. Csizinszky Agostonné, Endrődy Gyuláné Helen leányával, Frideczky Beláné, Keletsenyi Irén, dr. Kostenszky Géziáné, Litassy Gyuláné Gabriella leányával, Latkóczy Imrené s leánya Etus, Palkovics Károlyné Olga leányával, Szulyovszky Gusztávné Mitterdorfer Irénkel, Takács Lipótné s leánya Ella, Thuróczy Vilmosné, dr. Thuróczy Károlyné.

Részleges választás a nyitrai városházán. Ma, jan. 20-án megtartott részleges tisztújításon megválasztották: Tanácsnokok egyhangúlag: Árpády Imre, dr. Kósa József, Kovács József és Markovics János kispapn. igazgató. Tiszteletbeli orvosokká: Dr. Pivinger Emil és dr. Ungár. Várábíró: Aitner Ferenc és Csernyák Rezső. I. oszt. irnok: Markovics Sándor és Koromzay Géza, II. oszt. irnok: Koch Mihály és Karlánék Antal.

„Das kleinere Übel.” Egyik helybeli nemet leaptársunk elődjai, hogy a galgóczi kaszinó ez év elején eljött a „Magyar Allam”-ot és törölte az előfizetőid lapok sorából. Midőn továbbá a hetilapok járása került szóba, felelítették a *megye területén újabban keletkezett katolikus lapot*, és az ellen annyira felzúdultak egyes tagok, hogy inkább a már elejtett „Magyar Allam”-ot felvették az előfizetőid lapok közé, csak hogy a megyei kath. lapot sikerüljön nekik kiküszöbölni, ami hát sikerült is. És erre azt mondja a t. nemet leaptárs, hogy a „M. Allam” a kisebb Übel. — Ha nem is ilyen formában, hanem megfordítva teljesen igazza van, amennyiben mi is nem ugyan kisebb rosznak, hanem nagyobb jónak tartjuk, ha egy kaszinóban katolikus hetilap helyett kath. napilapot tartanak. És ha főnknek érdekelt volna, hogy ha már választani kell, mi is mellett vagyunk, hogy inkább egy kath. napilapot, mint egy hetilapot járassanak. Nekünk, hálá Istennek, ezzel eppenséggel nem fogott a közönségünk, ellenkezőleg szaporodott, amiről a nemet leaptárs bármikor meggyőződhetik lapunk kiadói hivatalában, s látni fogja, hogy csaknem háromszor annyi példányban jelenik meg a „Szemle”, mint a „N.-Tr. Zeitung”, mely nemsokára annyi példányban jelenik meg, mint a hány évfolyamot ért meg. S az összehasonlításból látni fogja, hogy ha egy nyitrai lap csakugy Übel, hát ő az összes helyi lapok között *das kleinere Übel*, mert ő róla senki sem vesz tudomást, s mi is ezt utólag tesszük.

Az öreg lokomotív. E hó 18-án a déli vonattal Nyitrára érkező utasokat Alsó-Köröskény táján többszörös fűty riasztotta fel kipeukiban s a vonat váratlanul megállott. Az utasok nagy része rögtön kiszállott, hogy lássa mi történt s már nagy ambícióval holmi vasúti összeütközést szereztek volna általa, de nem sikerült, mert a mi vasútonkban annyi szusz sincs, hogy daganatot, nem zúzódat okozna. Csak a mozdonyon a dugattyú tengelye tört el s valahol a fővonalon kiszolgált szerszám nem tudott továbbhaladni. Nyitrára futott a szolga mas mozdony, mely egy órai késés után vegre az állomásra hozta a türelmemre kárhözott utasokat, kik közül többen a kath. nagygyülelésről jöttek.

Csengetyű és lámpa. Mily kellemes a csengetyű-bongás, mikor sima hóton végig sikamlók a szán. Az idén azonban havatlan telünk levet nem gyönyörködhetünk a szánogató csengetyű harmonikus zajában. A nyitrai readórkapitányság azonban tud segíteni a bajon, s ha már szánunkat nincsen, legalább csengetyű fogataink legyenek. Azért kiadta legújában a rendeletet, hogy senki lámpa és csengetyű nélkül az utcán kocsikázni ne merészeljen. Ellenkezőleg cselekvők rendőri kibégást követnek el. Meglátjuk, mily fogatának lesz.

Egy kis statisztika. A nyitrai kir. törvényszék polgári, hagyatékai és váltókereskedelmi tanácsának 1893. évi tevékenységi kimutatása. *Polgári tanács.* Rákoczy József előadónál 1892. év végén elintézetlenül maradt hátralék 35, 1893-ban beosztott darabok száma 1397, 1893-ban elintézetett darabok száma 1401, 1893. év végén elintézetlenül maradt darabok száma 29. Szale István előadónál 1892. év végén elintézetlenül maradt hátralék 2, 1893-ban beosztott darabok száma 1843, 1893-ban elintézetett darabok száma 1843. Berzeviczy Szilárd előadónál 1892. év végén elintézetlenül maradt hátralék 28, 1893-ban beosztott darabok száma 1120, 1893-ban elintézetett darabok száma 1299, 1893-ban elintézetett darabok száma 1120, 1893. év végén elintézetlenül maradt darabok száma 19. Sevcsik Gáspár előadónál 1892. év végén elintézetlenül maradt hátralék 20, 1893-ban beosztott darabok száma 1299, 1893-ban elintézetett darabok száma 1300, 1893. év végén elintézetlenül maradt darabok száma 19. Nevery Ignác előadónál 1892. év végén elintézetlenül maradt hátralék 5, 1893-ban beosztott darabok száma 1205, 1893-ban elintézetett darabok száma 1203, 1893. év végén elintézetlenül maradt darabok száma 6. *Hagyatékai osztály.* Vadnay Barna előadónál 1893-ban beosztott

darabok száma 3081, 1893-ban elintézetett darabok száma 3081. *Váltó-kereskedelmi osztály.* Horváth József előadónál 1892 év végén elintézetlenül maradt hátralék 12, 1893-ban beosztott darabok száma 6219, 1893-ban elintézetett darabok száma 6208, 1893. év végén elintézetlenül maradt darabok száma 23. Összesen: 1892. év végén elintézetlenül maradt hátralék 102, 1893. évben beosztott darabok száma 16264, 1893. évben elintézetett darabok száma 16162, 1893. év végén elintézetlenül maradt darabok száma 100.

Gabonaárak folyó hó 19-én. Buza 7-05 frt, arpa 8-20—8-50 frt, rozs 5-80 frt, zab 7 frt, bab 4-65 frt, tengeri 4-50—4-80 frt, krumpli 1-80—2-20 frt.

Vegyes hírek.

Pongrácz Károly gróf a verbói választókerület képviselője, a kormány által beterjesztett egyházi-politikai törvényjavaslatokkal jelen alakjában egyet nem értve a szabadelvű párt tagjainak sorából kilépett.

Sporzon Ernő országos képviselő — írjak Privigyéről — nevenapja alkalmából e hó 13-án diszcedet adott, melyre Tamaskovich József, Juriss Mihály, Kádek István gyűm. igazgató, Szaniszló Vilmos főjárásbíró, Lulyák Antal ügyvéd, Modrányi Iván főszolgabíró, Nagy Ernő adótárnok, Bresztvénzky Kálmán és Komora János urak voltak hivatalosak. Ebed végén Lulyák Antal ur a házi urra emelte poharát, beszédeben kiemelte, hogy őt e zord időben sem a hivatalos ügyek, sem pedig családi köre — mely jelenleg nem itt tartózkodik — nem vonzotta körünkbe, hanem tisztán azon baráti érzelmei és ragaszkodás, mellyel választói irányában viseltetik, elvette őt, hogy az egek ura tartsa meg soká választókerülete és a haza javára. A házi ur megköszönve hozza intezett jó kívánatokat, elismerte, hogy ő valóban csak azért jött el kerületébe, hogy megtudja választói hangulatát és a közvéleményt az ország ezen csendes helyzetében, s megígérte, hogy a mennyire lehet támogatni is fogja kívánatokat teljesíteset, vendégei egészségére poharát ürtette. Végül meg Tamaskovich József prepost ur lelkes szavakban adott kifejezést érzelmeinek, elvette első sorban kiralyunk ő felsejét, azután a házi úrhoz fordult, kiemelve lendületet szavaiban, hogy először mint az ország es ezen kerület képviselője, minden erejéből oda törekedjen, hogy drága hazánk es kerületünk java es felvirágzása előmozdítassék; másodsor mint a rom kat. egyház lelkes fia szíven viselje a vallás ügyeit, szent kötelességeinek ismerje ennek érdekében megvédeni, serelmeinek orvoslását kieszközölni es igéretet, melyet megvalasztása alkalmával tett tenyleg is teljesíteni.

Kinevezés. Drahanovszky Géza nyitrai kir. törvényszéki joggyakornok a palánkai kir. járásbírószághoz aljegyzővé neveztetett ki.

Uj birtokosok a megyében. Herceg Szalkowski Sándor es Viktor volt közhadseregbeli tisztiek Benkeő László es Rudnyánszky György közvetítésével Felső-Attrák környéken 260000 frtért birtoktereket vásároltak. Ezen esemény a vármegyére nevez azert örömdetes, mert az uj birtokosok lengyel származás, független s a nép szabadságáért lelkesüdni tudó férfiak, kik nem kötik magukat semmiféle hatalom járszalagára, hanem saját szabad gondolkodásukat követik. Az uj birtokosok nagy befektetéssel intenzív gazdálkodást fognak vezetni.

Uj járási gyám. A nyitrai járás közigazgatási hivatala ma, 20-án töltetett be. Megválasztott egyhangúlag Csarada Aladár ur, f. elefánthi birtokos. Csarada ur eddig Nagy-Tapolcsányban működött mint közigazgatási pontossággal es ügybiztosággal, hogy főlebbvalóan elismereset es becsinéslet a legnagyobb fokban kiérdemelte. A járás csak gratulálhat magának uj gyámához.

A budapesti kath. nagygyülelés Nyitrai városra a következőket vetette: A megyés püspökön kívül Czeizel Gábor, Vagner József, dr. Dudek János, dr. Franciszy Lajos (ki ez alkalommal az Aquinói-sz. Tamás-társaság gyűlésén „Az erkölc alapa” címen lejegyzte értekezést is olvasott). Heid Viktor, Kutyvaszer István, Arnold Balint, dr. Bangha István, Bohunka Geza, Dusinszky Lipót, Belák Károly, Feitser Ernő, Freisberger Viktor, Horváth József, Józsis Gyula, Mayer Károly, Hervertz Vilmos, Metzger Ede, Rencz László, Ronchetti József. Nyitrai megyéből pedig: gróf Hunyady Imre, gróf Apponyi Lajos, gróf Zamojski Jenő, herceg Odescalchi Livius, dr. Bobók József, Ludvig Gyula, dr. Travnik Zsigmond, dr. Toth Károly, Karsay Lajos, Brühl József, Schlesinger N., dr. Steinhöfer Gyula, Kracsuny István, dr. Machovics Gyula, H. Ocskay Rudolf, lovag Chvalibogowszky Sándor, Szentesi József, Schmitt Adolf, Majthenyi Rezső, Rakovszky Ferenc, Farnoczky Bela, Zatkovics Alajos, Rudnyánszky József, Juriss Mihály, dr. Steinhöfer György, Varga János, gr. Pongrácz Adolf, Majthenyi Albert es meg számosan kivált a polgárságot, akiket csak látszólag volt alkalmunk ismerni.

A F. M. K. E. nyitárvármegyei választmánya saját penztára javára hazahas irányú felolvasásokat rendez Ersekujvár, Szalkolca, Szeicz, Nagy-Tapolcsány városokban.

A felolvasásokra dr. Kostenszky Géza urat a F. M. K. E. titkárat kérte fel az egyület, ki tekintettel a nemes célra, azt a legnagyobb szívesseggel elfogadta s szakavatott felolvasásait február hó elején kezdi meg. A felolvasásokra az egyes városokban helyi rendező bizottságok alakultak s már nagyban fáradoznak a felolvasások sikerén, es mi reméljük, hogy a felolvasások az egyület iránti tekintetből szép anyagi sikerrel fognak végződni.

Millennium Nyitramegyében. Hazánk ezredéves fenállásának megünnepelesére alakult nyitramegyei bizottság f. hó 27-én délután 4 órakor Thuróczy Vilmos főispán ur ömlega elnöklése alatt ülést tart.

Jókai tiszteletére — tánc. A bibliában előfordul egy helyen, hogy Dávid király az Isten tiszteletére táncolt. — Valamikor sokat törték a fejünket rajta, hogy lehet az Isten tiszteletére táncolni? S most a nagytapolcsányiakon okulunk, hogy még Jókai tiszteletére is lehet táncolni. még pedig mint a rendező bizottság jól hangzó névsorából következtetjük, igen jól fog sikerülni a f. hó 27-én Jókai tiszteletére rendezendő táncestély.

Ersekujvárról jelentik lapunknak, hogy ott is megkezdődött a farsangi mulatságok sora. Ugy látszik, hogy az egyhangúság köde a rövid farsang verőfényes nap sugarai által szét fog oszlani. Most, hamarjában annyi mindenféle jött össze, hogy talán sok is. Volt főúri vadászat Nagy-Surányban, Jókai-ünnepele az iskolában, Jézus sz. neve ünnepele pedig a helyi plebania-templomban Zoványi nagyszabású beszédet tartott Jézus élete fölött. Este pedig a kath. legényegylet helyiségében tartott remek felolvasást. Jan. hó 17-én este pedig a Bittó-fele vendéglőben a nőegylet rendezett egy igen sikerült bált. Tudunkkal hátra van még a helyi dalár-egyesület részéről adandó mulatság, mely igen sikerültné igérkezik, s hogy annál nagyobb meglepetést nyújtson, a műsort nem bocsátja közre. Hylomás szerint az ersekujvári honvédhuszár tisztikar is rendez farsangi mulatságot. Jégünk is van, s a korcsolya-sport kedvelői könyvvel szerrel juthatnak szorakozásuk kielégítéséhez. Látszik tehát, hogy Ersekujvár közönsége iparkodik a tel es farsang előnyeit vígan felhasználni.

Privigyéről jelentik lapunknak: Folyó hó 6-án délután 4 órakor tartotta a privigyei rom. kath. hitközség rendes gyűlést, melyen Juriss Mihály egyházi es Enderia István világi elnökökön es a tagokon kívül meg Sporzon Ernő országos képviselőnk is részt vett. Tárgyalatott egyebek közt az is, hogy jan. 16-án megtartandó kat. nagygyűlésre a város részéről két képviselő küldesék, mely ajánlat egyhangúlag el is fogadtatott, s Bresztvénzky Kálmán es Tergina József városunk polgárai küldettek ki. A gyűlésre ezeken kívül vidékünkéről meg Juriss Mihály, Tamaskovich József, Wohlland József, Szentesi József ügyvéd es Steinhöfer bel ügyvéd urak is szándekoznak elmenni. Juriss Mihály a privigyei plebania területén lakó képviselő választó polgárai közt aláírási ívet köröztetett, ezen felírással: „Alulírottak a privigyei rom. kath. plebania es hozzá tartozó Neczpal, Hradec, Kis- es Nagy-Lehotka községek választó polgárai, a Budapestre tartott országos kat. nagygyűlés határozataihoz mindenben esatlakozunk, es szent vallásunk tanait es az emberi szabadság legszentebb jogait minden törvényes eszközzel minden körülmények közt védelmezni fogjuk”. Az ívet Sporzon Ernő orsz. képviselőnk es a választók legnagyobb része írta alá.

A „Privigyei magyar olvasó-kör” által saját helyiségében 1894. évi január hó 21-én megtartandó közvacsorával egybekötött táncestélyre meghívott vettünk. Belepti díjak: személyegye 1 frt, családjegye 1 frt 50 kr. A közvacsoránál résztvevőknek személyenként 1 frt-tal több. Kezdeté este 7 órakor. A tiszta jövedelem a „Magyar olvasó-kör” könyvtára javára fordították.

A kenyérsz. kath. legényegylet 1894. évi január hó 28-án a „Barany” szálló nagytermében szimfoniával egybekötött zarkörű táncestélyt rendez. Színe kerül Bodnar Gáspárnak „Vissza a műhelybe” c. szimfonia. A női szerepeket Blaskovics Irma övönő es Vedral Matild kisasszonyok fogják adni. Lesz ezenfelül több monológ es trefás dalok. Helyiarak: zartszek 1 frt 20 kr., korszék 80 kr. Kezdeté este 8 órakor. Az estély iránt — mint lapunknak írjak — a vidéken is érdeklődnek es sokan igérektek mar.

Kollároveczről (Trencsénm.) írjak lapunknak: A püspöki kar „pásztor-levéle” vöekünkön is az egyházi hatóság meghagyása szerint a meghatározott napon a szószekről felolvasatott es keifőlen megmagyaráztatott. — Ezenkívül ugyanazon a napon Petrovicz községben a buzgó plebanos vezetés alatt e község bizottmány-tagjai gyűlést tart es egy akaratall kettagú küldöttséget jeloittek ki, kik Urbanovszky Ernő képviselő urat megkerdezik, mikent velededik a napirenden levő egyházi-politikai kérdésről es hajlandó-e ez elien „nem”-mel szavazni? — Egyszermind a gyűlés határozata szerint dr. Rehak János ügyvéd urat is felkeresték, hogy a községet Budapestben a nagy katolikus gyűlésen képviselje.

Trencsénmegye iskoláiról a következő értesítést vettük: Trencsénvármegye f. e. január hó 15-én tartott ülése-

ben a kir. tanfelügyelő referál a meglátogatott iskolákról. Hivatalos szemle alá lettek véve a bohuszlavici r. k., bossáci r. k., nemes-podhrágyi ev., csütörtöki r. k. es ev., melesici r. k. es magán, illavai áll. es r. k., prejtai áll., kasszai r. k., tunczsjci közs., ledéci áll. es kosztolnai r. k. iskolák. Ezek közül teljesen magyar tanfelügyelőnek találtattak a melesici mag. az illavai áll. es r. k., a ledéci áll. es a prejtai áll. iskolák. A többiben, kivéve a csütörtöki r. k. es evg., bohuszlavici r. k. es melesici r. k. iskolát, hol az értelmesebb földmivesekből vett tanítók feladatukat csak a legminimálisabb tanterv szerint oldják meg, az előirt tananyag tervszerűen feldolgozva s a magyar beszéd es nyelv is az eredményre irányított igyekezettel módszeresen tanítva találtattott. Abszolút hanyagság sehol sem észleltetett. A csütörtöki r. k. es bohuszlavici r. k. iskolák bold. Roskoványi nyitrai püspök adományából egészen új, a kor kívánalmainak megfelelő épületekbe lettek elhelyezve. A megye területén az 1892/3. tanév folyamán N.-Bittsen, Rajecen es Vagbeszterczen létesült áll. jellegű óvoda, s biztos a remény, hogy a többi járási székhelyvel bíró községekben is fognak a kért óvodák létesíttetni. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter a kir. tanfelügyelő felterjesztésére két éven át 3—3 áll. vagy községi tanítónőnek, 40 frtnyi állami díj mellett a nyári szünidő tartamára két hónapra a csipkeverés házi iparának megtanulása s elterjesztése végett a kormócbányai áll. csipkeverő tanműhelybe kiküldetését elhatározta.

Holicson több gazdának egy éjszaka, jelentik onnan lapunknak, valamennyi szárnyas madara elrepült. Mindentűt keresték, de nem találhattak sehol. Vegre valakinek eszébe jutott, hogy alighanem repültek a Kis-Pritrsd község sziklás föld üregébe. A csendőrség megvizsgálta az üregket es csodák csodája a szárnyas madarak (ludak, tyukok) helyett egy 40 l. edényt talált ott. Valószínűleg a szárnyas madarak — tudósítónk sejtelve szerint — rumná változtak át. A rumos láda Szeuzczer vö. cimezve.

Sorshuzás. A nyitrai járás hadköteleseinek sorshuzása ma, jan. 20-án tartatott meg a nyitrai szolgátságban.

Közigazgatási bejárás. Az ersekujvár—újszónyi es ersekujvár—nagyuranyi h. érdekű vasutak közigazgatási bejársát dr. Ulmann Sándor es társai kérelme folytán a kereskedelemügyi miniszter elrendelte s a közigazgatási bejárás vezetésére dr. Puky József, miniszteri osztálytanácsost küldötte ki. A megállapított sorrend a következő: 1894. január 22. d. e. 9 óra Ersekujvár városhaza (tárgyalási hely). Meghívandó községek: N.-Surány, Várad, Kiskeszti, Bankeszi községek es Ersekujvár (törvényhatóság Nyitramegye). 1894. jan. 23. d. e. 10 óra O-Gyalla községváza (tárgyalási hely). Községek: Bajcs, Bagota, O-Gyalla, Szt.-Peter (törvényhatóság Komárommegye). 1894. jan. 24. d. e. 9 óra Komárom városhaza (tárgyalási hely). Hetény község, Komárom város, Új-Szöny es O-Szöny községek. (Komárommegye es Komárom város törvényhatóságok).

Trencsénben f. hó 17-én éjjel tűz ütött ki a „Humna” nevű városrészen. Leégett egy pajta, mely a zsidó hitközség tulajdonát képezte. A vele szomszédos kolibak szintén ugyanazt vallják uruknak, de el nem égtek, mert ellentetes szél fúdogált. Helyükön a hitközség „szegény-házát” akar építeni. A pajtában egy fiú is bennégett, ki a kemény hideg dacára rendszeren ott kerestett nyugodt alvó helyet, s ide menekült részeges atya bántalmazásai elől. A tűz már réggen lokalizálva volt, mikor a tőzszomszédságban lakó anyanak eszébe jutott, hogy a fia is ott van. Elegett testmaradványait csaklyakkal húztak ki.

Újabb ösköri leletek Verebelyen, kerültek felszínre a vasúti munka eszközésénél. A munkások egy egészen magában álló ösköri sírhelyre bukkantak. Ezen sírhely alig volt 12—14 hüvelyknyi agyagréteggel takarva, szantott föld területen. A lábszar, kar s egyéb eszontok elpusztultak, de a koponyát es a sírlelet tárgyait egy részét sikerült dr. Oravecz Kálmán járási orvosnak megmenteni. A sírlelet megmentett tárgyai a következők: a) emberi koponya, mely teljesen egészen állítható össze, b) egy kemény kőbe vésett ontóminta, mely a koponyának mintegy vákuosul szolgál es a koponya hátsó része ezen kőön fekvő emeletett ki. A koponya es a szétmálott eszontváz közelében találtak: c) egy törött agyag orsofej (hálosúlytörök), d) egy gombolyú lyukasztott agyag hálosúly, e) egy nagyobb es egy kisebb agyagból égetett, a lelet igen figyelemre méltó, mert hatalmas fodor alakú torokzata oly különös, hogy ilyen minta után nem csak, hogy a vidékbeli, de egyáltalában Magyarországon talált bronzleletek között megfélelőt nem lehet találni. Azon feltevések, hogy a hol ontóminta van, hogy ott közelben valószínűleg szerint tűzpad, ontóhely, bronzgökö es bronztörökékek is találtak, a leg gondosabb ellenőrzési intézkedések tetettek meg, azonban mindaddig eredmény nélkül s így valószínű, hogy a sírhely egészen egyedül állt. Az eddig a verebelyi határban feltárt ösregészeti lelhelyektől ezen sírhely mintegy 300 meter távolságban találtak.

Közlekedés. Budapest fő es székvárosban szakternek es nagyobb töképezések részvételével szövetkezet alakult, melynek célja Nyitra, Pozsony, Moson, Sopron, Vas es Zala megyékben egész Horvátország határáig külön-külön helyi érdekű, de együttesen országos jelentőségű vasutvonalakat építsen. A vasutvonalnak nagy jelentősége van megyénknek nevez is, mert Fiumével való összeköttetés megrovídul es így megyénk kivitele is meglesz jelentékenyen könnyítve. Ez új utirány a mostannál 160 kilométerrel lenne rövidebb.

